Porto opłacono ryczałtem

Ч. 29 (412). Неділя, дня 17. липня 1927. Рік IX.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Адреса Редакції і Адміністрації: „Український Голос“ Перемишль, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві № 142.807. Передплата в краю виносить **10 зол.** річно, **5·50 зол.** піврічно, **3 зол.** чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. (передплату в Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно, для Америки 2½ дол. річно.

Ціна прим. 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 1½—2½. Рукописів Редакція не звертає. Неоплачених писем не приймається.

ВІРИ В СЕБЕ!

Хто бодай трохи обзнайомлений з працею, яка йде на місцях по наших селах, містах і місточках, мусить признати: ростемо в силу! Хоча як тяжко побивала нас доля, хоча сучасне покоління пережило руїну світової війни, розвал власної власної державности, „чотирокутник смерти“, табори полонених та інтернованих, хоча майже кожна рухливіща одиниця у нас, так з поміж інтелігенції як і з поміж селянства, переходила через тюремні брами, всеж найшлися люди, що зуміли серед невимовно тяжких умовин кинути підвалини під обнову національного життя. Непомітно, мозольним і невсипущих трудом здвигнено кооперативну сіть і вона дальше розростається; повідбудовувано і новопобудовано поважну скількість читальняних і кооперативних домів та „Народніх Домів“, осередків організаційного життя в даній місцевости; ростуть в силу „Соколи“ і „Лугів“; хоч як виснажена суспільнісць, а всеж не дає впасти „Рідній Школі“ і приватне наше шкільництво поборює — здавалосяби — непоборні перепони (ера Ґрабського!); політичне життя — зовсім зруйноване в перших початках польського панування — відновлюється, а з повстанням Українського Національно-Демократичного Обєднання організаційна політична праця закипіла в краю з небувалою у нас досі силою. Словом, богато є відрадних прояв у нашому життю, які утверджують нас у вірі в свої сили, в спроможність західно української суспільности. Всі ці наші організаційні досягнення завдячуємо відносно невеликій скількости громадських діячів, що в найтящих хвилинах, коли суспільність в німім болю після страшного удару ожидала на спасення зі зовні, зуміли видвигнути її зі стану пасивного очікування на посторонню поміч і пірвати до організаційної праці.

З початку отсі нечисленні діячі находили слабий відгомін в суспільности. До їхніх закликів мало хто прислуховувався. Своєю впертістю вони проломяли леди недовіря і сьогодня ми на добрій і правильній дорові: збірними зусиллями розбудовуємо наше національне життя, власними силами боремося за нашу правду на рідній землі. Незвичайно відрадний прояв — це ті тисячі громадських діячів в селянських свитах, що поволі переймають на себе відповідальність за окремі ділянки національного життя: політичну, економічну, просвітянську та Сокільсько-Лугову. Другий відрадний прояв: серед провідних кол нашого селянства зникає поділ освічених людей на „інтеліґентів“ і „неінтеліґентів“, залежно від того, чи хтось має „патент“ і державну посаду та ходить в сурдуті, чи такого патенту і державної посади не має і ходить в свиті. Люди вчаться цінити знання освіченої одиниці та її хосенність для громадянства. Таким чином зливаємося в одну велику громаду, яка змагає до одної спільної величної мети, вчимося почуватися членами збірної одиниці — нації.

В інтересі наших національних змагань лежить, щоби ми мали якнайбільше освічених людей. Їх може нам дати єдино село, обєднане в наших організаціях політичних, економічних, культурних.

Розуміється, ми далекі від перецінювання наших досягнень. Все це тільки початки, завязки тієї великої праці, що ще перед нами. І коли ми їх підносимо, так тільки тому, що ці наші початкові організаційні успіхи осягнули ми в найтяжчих умовинах, зусиллям невеликої скількости людей, при мізерних матеріяльних засобах, підчас загальної політичної розтічи.

І ще одна причина спонукує нас підкреслити успіхи наших дотеперішних організаційних надбань. Є унас одиниці, що з правила на все дивляться через чорні окуляри. Ці „чорновиди“ в ніщо не вірють, все обезцінюють. Кожну діяльну людину обпаплюкать, обкидають низькими підозріннями. Вони гальмують організаційний розгін суспільности, забивають в ній віру у власні сили. А маємо таких „чорновидів“ в кожному місті, в кожному селі. „Чорновиди“ з поміж інтеліґенції обезцінюють вартість селянства як творчого чинника, а „чорновиди“ з поміж селян вовком дивляться на кожного освіченого чоловіка, бачуть в ньому свойого ворога. З оттаких „чорновидів“ рекрутуються вороги національного табору, від кумпанії Даниловича починаючи, а на „сельробах“ і других підсусідках, комуністів кінчаючи.

Міжтим і наше селянство і наша інтеліґенція не є гірші, як селянство та інтеліґенція других народів. Що більше! Наше селянство в 1919 році, а опісля підчас виборів до польського сойму в 1922 році дало докази високої національної свідомости, жертвенности, патріотизму, активности, здисциплінованости. Таким селянством може похвалитися не богато народів (не забуваймо, що наше село і вбоге і освіта в ньому стоїть не високо!). А наша інтеліґенція, хоча це головним чином люде на залежних становищах, мимо нагінки, переслідувань і матеріяльних злиднів, все високо держала прапор національної гідности, все тримала з народом і по змозі сил своїх і працювала на народній ниві, жертвувала на народні цілі („Рідну Школу“ на ділі вона удержує!).

Не обезцінюймо себе! Вірмо в свої сили і свою спроможність! Підставу до віри в себе дає нам недавне минуле і наші досягнення під чужим обухом. А спираючись на вірі в себе, на почуттю власних сил, розбудовуймо наші надбання на всіх царинах національного життя. Стараймося, щобя в нашій організаційній праці обєднати цілу суспільність. Якщо це станеться, так ніхто нам нічого не вдіє. Будьмо силою, перед якою дрожатимуть вороги. Тільки віри в себе!

Не марнуйте чеків Тов. „Просвіта“. Хто марнує, шкодить „Просвіті“!

Не повтаряймо помилок минулого!

В останніх числах нашої ґазети присвятили ми більше уваги Чехам та їхній політиці за Австрії і підчас війни. Нам у Чехів богато дечого можна навчитися. А перше всього послідовности у внутрішній політиці і розумної пропаґанди за границею. Не мали ми щастя до політичного проводу. Підчас світової війни був він запаморочений Віднем і бив перед ним поклони ще й після вибуху революції в Росії та повстання Української Держави над Дніпром. Австрія розпалася, галицький політичний провід проголошує не зєдинення з істнуючою вже Українською Державою, тільки творить окрему державу по Збруч. Після переходу Галицької Армії за Збруч повноту відповідальности за долю Галицької Землі та її армії переймає диктатор — др. Е Петрушевич. Він відповідає за похід на Київ разом з Петлюрою, за перехід армії на бік Денікіна та її дальшу долю — аж до Тухолі включно. Бож не винувата вона, що вожд залишив її без політичного проводу і вона навмання шукала виходу з сліпої вулиці. А опісля: диктатор з урядом у Відні. Край виконує його вказівки. В 1921 році літом відбувається у Львові конґрес молоді. Тієї молоді, що своїми ногами зміряла з крісом в руці великі простори Української Землі. Молодь рветься до боротьби, осуджує політику пасивного ожидання на змилування Антанти. Цей крок молоді стрічається з острим осудом Галицького уряду, його тодішний ідеольоґ — др О. Назарук добачує в ухвалах молоді малощо не польську провокацію, а край дістає поучення: сидіть тихенько, перечікуйте нишком лихоліття, а все буде гаразд, бо маємо запевнення високо поставлених осіб держав Антанти, що східногалицька справа буде полагоджена так, як ми собі бажаємо, тобто зі Східної Галичини утвориться окрему державу на швайцарський зразок. Приходять вибори до варшавського сойму. Край дістає від Галицького Уряду доручення вибори збойкотувати, бо це скріпить його становище на міжнародній арені. А Волинь, Підляше, Полісся і Холмщина? Вони можуть брати участь у виборах, бо їх Галицький Уряд не має уповноважнення заступати, нехай за цими землями побивається хтось зі Сходу, що їх не зрікся і матиме леґітимацію впоминатися. Хтож це такий мігби бути? Хиба царська Росія („третя“).. І Галичане світло переводять бойкот виборів, щобя підперти свій уряд з його пляном „швайцаризації“ нашої тіснішої вітчини. Становище цього уряду остільки змінюється, що він вже не осуджує активність, як літом 1921 р., навпаки, домагається її. А всеж тільки тому, що це підіпре його заходи. Не тому, щоби виховувати суспільність до нових форм боротьби, до боротьби о власних силах! Політична лінія Галицького Уряду кінчається повною програною 14. березня 1923 року. Сонішні надії — легкодушно плекані Галицькам Урядом завели, в краю наступила повна розтіч. В цій розтічи змарновано й той величезний підйом, який викликав бойкот виборів. Нічого дивного: вибори бойкотовано не з оглядів нашої внутрішної політики, не тому, що назріла потреба взятися за остріщі форми боротьби, тільки щобя скріпити становище Галицького Уряду. Цього він домагався, а публика вірила в його інформації. Після вагань, після нещасливого висунення концепції Галицько-Волинської Держави през. др Е. Петрушевич, який несе відповідальність за всі дотогочасні „орієнтації“ і напрями галицької політики, висуває нову „орієнтацію“, орієнтацію на нову „антанту“, мовляв спасення прийде від власть імущих тепер в Радянському Союзі. Насувається питання: чому през. Петрушевич так пізно додумався до цеї орієнтації, бож міг її здійснити в куди кращих умовинах — на початку 1919 р., коли на Угорщині відбувався комуністичний переворот, відтак після переходу за Збруч, в 1920 р. Можна було проголосити клич: змагаємо до зєдинення, за всяку ціну, без огляду на те, в чиїх руках влада за Збручем. По що було ширити в краю і заграницею стільки баламуцтва? Бо тільки уявіть собі чужинця, який по порядку перейде всі галицькі „орієнтації“, від орієнтації на династію Габсбурґів починаючи, і всі шляхи, якими ходили Галицькі Українці під проводом дра Е Петрушевича? Що він собі може подумати? Хиба тільки одно: „Галицькі Українці самі не знають, чого хочуть“. І який висновок може він витягнути? Знову ж: „вони не дозріли до власної державности“..

Кожну орієнтацію і кожний напрям окруження дра Е. Петрушевича опатентовувало. Зробило це й з останньою: орієнтацією на большевиків. А в цього окруження през. Петрушевича повідскакували всі найсильніщі голови, які співробітничали з ним. І цікаво, що кожний з його дотеперішстовців пішов иншим шляхом: др. В Панейко др. Ст. Томашівський, др. М Лозинський (з останнім през. Петрушевич теж розплювався, а його орґан виляв на голову дра Лозинського цебер помий) Залишилися біля нього дрібні люде, люде без глибшого знання, без хисту, без впливів, не зорієнтовані гаразд ані в заграничній політиці, ані в дійсних настроях, потребах і спроможности краю. І воно — теперішне окруження през. Петрушевича на ділі дало спокій пропаґанді на міжнародньому полі, а взялося до каламучення води в краю, хоче вести тут внутрішну політику (не знаючи ґрунту, бо це люде, що або від часів світової війни не були в краю, або виїхали звідсіль перед кількома роками).

Міжтим пропаґанда на міжнародньому полі являється дуже пекучою потребою дня. Цю пропаґанду може вести еміґрація без огляду на політичні табори, до яких вона належить. Иде-ж тут про знайомлення чужинців з положенням на українських землях, з нашим минулим, з нашими духовими і матеріяльними цінностями, з нашими змаганнями. Кожний еміґрант в осередовищі, в якому живе, богато може зробити. Тільки треба ці еміґрантські сили обєднати, дати їм засоби і матеріяли. На чолі цеї праці мусять стати нові люде, не обтяжені тягарем відповідальности за вольні і невольні промаги і гріхи в минулому. Почин до цього повинно дати Українське Національно-Демократичне Обєднання. Чи можна говорити про занедбання справи з його боку досі? Ні! Обєднання істнує всього два роки і перші свої головні зусилля звернуло зовсім слушно на справи внутрішної політики. Хоча треба сказати: в міру своїх засобів і сил дбало й про проґанду на міжнародньому полі (висилало делеґатів на ріжні зїзди, оснувало перший поважний журнал на чотирох мовах для інформації світа про українську справу, притягаючи до співпраці другі поневолені народи).

В нашій заграничні пропаґанді слід нам взяти собі приклад з пропанди Чехів підчас світової війни під кермою знаменитого Масарика. Та про це докладніще в черговому числі.

Дика демаґоґія.

Істнував перед війною Другий Інтернаціонал і до нього належали соціялістичні партії европейських народів. Провідним кличем цеї організації було: „Пролетарі всіх країн, єднайтеся!“ Прийшла світова війна і соціялісти всіх народів боролися в рядах своїх державних армій поруч „буржуїв“. Зникли соціялістична єдність, міжнародне братерство. Чому? Бо робітник — скажім — німецький дуже добре розумів, що виграна Німеччиною війна принесе й йому користь, а тягарі програної війни спадуть в першу чергу на його плечі. Те саме було з робітництвом кожної иншої нації.

Скінчилася світова війна. І знову бачимо те саме явище: в критичних хвилях всі державні нації обєднуються для боротьби в своїми противниками. Ми є свідками, як німецькі соціялісти засідають в правительствах спільно з представниками буржуазних партій. А коли й стоять в опозиції до буржуазного правительства, так ця опозиція не є безоглядною. У важних справах, де ходить про інтерес німецької нації, німецькі соціялісти йдуть на руку буржуазному правительству. Те саме явище бачимо і в других народів. Найблизчий приклад: польські соціялісти. Чи маємо пригадувати, які засідали їхні провідники в правительстві поруч вшехпольських українoжерів, як — наприклад Ґрабські, та „ународовйоних“ людовців Вітоса? Славетні „кресові закони“ отсе товариство ухвалювало спільно!

Отже бачимо, що соціялістичні партії державних націй в загально національних та державних справах зговорюються зі своєю буржуазією. Зі справжньою буржуазією: з дідичами, промисловцями, великими купцями, банкирами.

А у нас? У нас перше всього не має буржуазії. Є зубожіле селянство, жмінка міського робітництва і дрібка трудової інтеліґенції. Не має промисловців, великих купців, банкирів, не має навіть сильної середньозаможної селянської верстви. І тяжить над нами як нацією один обух, який вдаряє не в поодинокі верстви, а у всіх нас як в націю. Значить, нам — Українцям на наших західних землях тим лекше з говоритися? Де там! Візьміть першу-ліпшу соціялістичну ґазету, причитайте її, а побачите, з якою дикою ненавистю відносяться наші доморослі соціялісти до всіх, що не належать до їхної соціялістичної парафії. Ось вам приклад.

Хомське „Наше Життя“, орґан волинських сельробів, оснований і довго піддержуваний Парляментарною Репрезентацією, в одному з останніх чисел пише ось які „веселі речі“:

Пригадуємо собі вибори до Сойму і Сенату в 1922 р. Тоді була національна єдність! Хтось мігби подумати, що національна єдність є явищем дуже корисним, бо вибори увінчалися таким блискучим успіхом. Але що з того, що українці одержали таке значне число мандатів? Що ті мандати дали селянинові і робітникові? Дуже мало! Дійсно селянсько-робітничих послів вибрано кількох. Голоси українських селян і робітників при тій національній єдности в часі виборів пішли в користь міцніще зорґанізованої групки українських панків Черкавських і Васильчуків, які сейчас по осягнені мандатів пошились в буржуазний табор, а селянинові — виборцеві показали дулю під ніс. Вони використали незорґанізованість селянсько-робітничого табору, замаскувались демократичними гаслами і проголосились оборонцями працюючого люду. Рівночасно кинули клич національної єдности і завдяки селянам і робітникам пошились в посли.

Цей хибний крок українських вроцюючих мас, ця гірка помилка, спричинена браком клясової свідомости українського селянства і робітництва, дуже люто мститься тепер на самих українських селянах і робітонках. Поневчасі виявилося, що мимо такого блискучого успіху в виборах дійсно селянсько-робітничих послів, що в повні заступають інтереси працюючого люду і боряться за його права, є стільки, що можна порахувати на пальцях одної руки. Що з того, що українських послів є багато до рахунку, це не має значіння! Яка користь для українського працюючого люду, що цілий ряд людей, будучи послами дбали про свої шкурні інтереси прикупили собі шматок земельки, чи побудовали каменичку за гроші, які одержували титулом посольської платні. Деякі з укр. послів для працюючого люду не були ні теплі — ні зимні, инші знова, як сенатор Черкавський і Васильчуки, стали явно ділати на шкоду укр. працюючого люду.

Так „частують“ посли Маківка і Козицький своїх товаришів з Парляментарної Репрезентації. В додатку: Павло Васильчук був для них гарною людиною, був навіть їхнім ідеольоґом, заки вони злигалися з галицькими москвофілами з під стягу Вальницьких і Пелехатих. Колиж Павло Васильчук, побачивши всю погань сельробівської спілки, виступав проти неї і відновив „Селянський Союз“, не бажаючи йти на шнурку львівських новомосквофілів, так Маківка і Козицький стали його відсуджувати від чести й поваги.

Щоби оправдати останній напрям у своїй політиці гурток послів — „сельробів“ має відвагу кидати на своїх това-

ришів в Парляментарної Репрезентації, які не приступили до їхньої кліки, найогиднищі наклепи, а між ними й такий, мовляв — на посольстві доробилися маєтку. Хоча загально відомо, що не посли — націоналісти, а власне згадані панове (Маківка і Козицький) за час послування в першу чергу подбали про „заокруглення“ свойого майна. Щоби збаламутити своїх виборців і потягнути їх на нову стежку, сельробівські пани не цофаються перед найогиднішими засобами демаґоґії. А ця їхня нова стежечка виявилася підчас громадських виборів. Вони хочуть запрягти наше селянство до воза польської лівиці („найчервоніщої“), хочуть наші селянські маси віддати під команду червоної Варшави. В останніх часах видали вони „маніфест“, який розіслали разом з „Волею Народа“, „Нашим Словом“ і „Світлом“ (егеж!). В ньому лають національний табор і закликають до послуху червоній Варшаві. Український національний табор каже: „творім власну силу, не оглядаймося за Варшовою, якою вона не булаби: білою чи червоною. Це диктує нам галицький досвід останніх десятків літ“. А наші комуністичні підсусідки кажуть орієнтуватися на варшавський червоний центр.. А для збаламучення народніх мас лають національний табор за „угодовство“. Ґазетна демаґоґія доходить у нас до крайніх меж. Завели її ґазети, які висилається даром, так само, як хрунівський „Селянський Прапор“. Є значить, хтось, в чийому інтересі лежить ослаблювання єдности національного табору.

Дописи.

Трушевичі, пов. Добромиль. — День 3. липня ц. р. відбулось в селі Трушевичах незвичайна врочистість — посвячення памятника поляглим борцям і концерт з нагоди 30-літного істновання Читальні „Просвіти“. Тому то цей день зустрінуло ціле село дуже врочисто. На воротах кождої хати повівали синьожовті прапорці, а біля „Народнього Дому“ виставлено тріюмфальну браму для гостей і дооколичних делеґатів. Звідси дорога, яка веде до площі, де вознесено памятник борцям, а також сама площа прикрашена була зеленими ґерляндами і фестонами. На врочистість прибуло около 50 гостей з Перемишля, Ніжанкович, Добромиля і тд. Врочистість розпочала соборна Служба Божа, відправлена місцевим парохом, о. дек. Мариновичем в сослуженню оо. Менцінського і Данилова, які прибули на це торжество з далеких сторін. Співав прекрасно місцевий хор під управою студ. Менцінського. По богослуженню уформувався величавий процесійний похід під проводом 5 священиків. На чолі процесійного походу ішов місцевий „Сокіл“, опісля хор, духовенство, а за духовенством чвірками, делеґати і гості і громадянство Трушевич і дооколичних сіл. При „Народнім Домі“ привітала процесійний похід місцева орхестра. Так прибула процесія на площу, де взноситься памятник висоти около 6 метрів — на підвисшенню, окруженім штахетами. О. декан Маринович доконав посвяпамятника, а опісля виголосив прегарну релігійно-патріотичну проповідь, в якій славив офіру життя найідейнійщої трушовецької молоді. А цю офіру життя в часі визвольних боїв принесли отсі молодці села Трушевич: 1. Іван Федечко, 2. Федьо Біян, 3. Стефан Кузьмяк, 4. Стефан Сокіл, 5. Федьо Коваль, 6. Никола Вітів, 7. Іван Ґула, 8. Петро Сподарик, 9. Васько Вітів, 10. Михайло Гнатовський, 11. Іван Ярема, 12. Андрій Бахівський, 13. Никола Біян, 14. Федьо Якимець, 15. Стефан Січка, 16. Йосиф Січка, 17. Іван Січка. Опісля промовив з питомою красноріччивостю п. Др. В. Загайкевич, вказуючи на значіння памятника для села і околиці. Орхестра і хор піснею „Видиш, брате мій“... закінчили торжество посвячення. — О 1. год. по полудні відбувся святочний концерт з нагоди 30-літного ювілею місцевої Читальні. Розпочав урочистість голова читальні п. Федьо Бахівський, представляючи історію освітного руху в селі. По заснованню читальні „Просвіти“ в р. 1897, освітна праця ішла досить пиняво. Перешкодою було 3 шинки. Що-йно виборча кампанія до австрійського парляменту в р. 1907 розбурхала село, яке скоро підноситься. Дуже діяльним громадянином в тім часі був п. Іван Дзира (старший), Андрій Якимець і инші. В р. 1912 засновано „Січ“ і від цего часу уладжується театральні вистави. Війна нищить все. По війні завдяки старанням пп Гриця Богоноса, Федя Бахівського, Андія Якимця і Івана Січки збудовано „Народний Дім“ і засновано кооперативу, яка має відділ споживчий, молочарський, дахівкарський та цегольню. Також основано кооперативний шпихлір. В 1926 р. розпочато будову памятника поляглим борцям, який що-йно тепер викінчено. Матірню всіх тих товариств була Читальня „Просвіти“. — По промові голови читальні наступили продукції хору з Війська (Гійська) і Трушевич, переплітані деклямаціями дітей. Всі продукції надгороджували присутні рясними оплесками. Тай справді, без пересади можна сказати, що оба хори належать до найкращих в Галичині. Побажатиб, щоб вони виступили колись з концертом у Львові, в часі загальних зборів Тов. „Просвіта“. По відчитанню привітів і вложенню устних привітів від громадянства Перемишля і Добромиля, забрав голос п. Др. Загайкевич як делеґат Головного Виділу Тов. „Просвіта“ у Львові і виголосив патріотичну промову і тим закінчив ювілейне свято. Тепер розпочалась товариська гутірка при уладженім буфеті, переплітана національними піснями, бо плянований фестин ізза дощу не відбувся. — Трушевицьке свято є викладником високої освіти і національної свідомости того села, яке під тим оглядом є не тільки найкращим селом в повіті, але належить до найсвідоміщих сіл в краю. Тому не має сюди приступу злочинна аґітація комуністів. Надіятись треба, що дооколичні села підуть слідом Трушевич. — Гість.

Розваж, пов. Золочів. Дня 3. липня о 5. год попол. впав у нас град величини курячих яєць, та знищив всі земні плоди, як збіже бараболі, городовину і тд. В селі страшна нужда, бо неоден очікував жнив — небачивши вже кілька тижнів хліба. Богато повибиваних вікон, та побитої дахівки. В селі і на полю руїна. Люди у жалю заливаються гіркими слезами, бо урожай був дуже гарний

М. Загульський.

З ПОЛЬЩІ І ПРО ПОЛЬЩУ.

Сойм і правительство стають собі на вагнітки. На днях сойм відкинув декрети президента: пресовий і в справі зневаг і поширювання неправдивих вістей. Таким чином президент Польщі провалюється з другим з черги пресовим декретом. А цей другий був ще більше навіяний поліцийним духом, віж перший. З окрема був болючий для української преси. Правительство Пілсудского нібя визнає сойм, ніби ні. От тепер; скликало сойм, предложило йому декрети, повидавані в останніх часах, мовляв — балакайте собі. Але на засідання соймових комісій не висилає своїх представників. А сойм, який недавно ухвалив собі право на саморозвязання, не користає з цього права. Проковтує поличники і радить над такими справами, як: обмеження прав Українців, Білорусинів, Німців та Жидів в самоврядуванню (меле нові законопроєкти про самоврядування); обмеження числа послів і сенаторів на східних „кресах“, щоби таким чином звести в нівець представництво Українців і Білорусинів в найближчому соймі і сенаті (меле зміну виборчої ординації). Вже в істнуючій виборчій ординації Українці покривджені, бо, коли в корінній Польщі один посол припадає на 60.000 населення, на наших землях один посол припадає на 90 000 населення (в кремінецькім окрузі навіть на 99,000) Тепер польські партії ухвалили собі в соймі ще зменшити число послів і сенаторів з „кресів“ (послів 32, сенаторів 8). Якщо взагалі цей плян польської соймової більшости переведеноби в життя, так українське та білоруське представництво в соймі булоби без значіння. Вивинулоби питання, чи взагалі нам варто брати участь в нових виборах. — Цікаво, що в останніх днях мав місце новий вибух амуніції, а саме: коло Бидґощі вилетів у воздух склад ґранатів. — Польща дістала в Америці невеличку позичку і то короткоречинцеву (15 міліонів долярів)

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКИ серед прикрих відносин приготовляються до святкування 10 ліття своєї влади. Чрезвичайка „урядує“, як за часів воєнного комунізму. Знову йдуть масові розстріли. Одначе цим разом противники большевиків відплачуються большевицьким ватажкам такою самою монетою. День в день надходять вістки про вбивства большевицьких діячів. От недавно тайна українська одноднівка принесла інформації про вбивство Ґодлевського (Хлопальчука) ката з харківської чрезвичайки, який вислав на другий світ около 8.000 людей. Його найдено задушеного в огороді. А в Ленінграді, як подається, замах на комуністичне зібрання зробили таки два комсомольці і вони зуміли втекти без сліду. Це є доказом, що були в змові з поліцією, яка помогла їм затерти сліди. А зробила це поліція тому, бо серед неї поширені впливи опозиції Недавно ґазети писали, що Троцького, Зінов'єва і Радка заслано на Сибір. Це не є правдою. Троцький за свою остру промову проти Сталіна, яку виголосив підчас пращання Сміліґи, одного з достойників, висиланих на Сибір, щоби там обняти відповідну посаду, не тільки що непокараний, а й дальше промовляє при ріжних нагодах і критикує політику Сталіна. Що більше! Оголошує друком свої брошури проти Сталіна, використовуючи друкарню концесійної комісії (він її головою). Опозиційний рух росте в силу, поширюється. Нічого не помагають заборони і переслідування, які пристосовується головно до малої большевицької пташні. А росте опозиція в силу, бо хід подій потверджує те, що передбачував Троцький. Він від двох літ доказує неминучість зудару Радянського Союза з Анґлією. Тому він дораджував шукати порозуміння з соціялістами европейських народів, а навіть зблизитися до Другого Інтернаціоналу (большевики називають соціялістів, приналежних до Другого Інтернаціоналу „соціял-зрадниками“) і числитися з буржуазним характером китайського націоналізму. Міжтим Сталін хоче лучити віру в можливість істнування відокремленої большевицької держави з революційною політикою Третього Інтернаціоналу. Це — на думку Троцького — довело до повного осамітнення большевиків так в Азії, як і в Европі. Чичерін в боротьбі між Сталіном і Троцьким займає окреме становище, не мішається до неї. Одначе акція, яку розвинув він після повороту до Москви, вказує, що він на ділі стоїть по стороні Троцького. Перше всього він вислав на „урльоп“ до Маріенбаду Літвінова, якому закидує, що надто невільничо придержувався в своїй роботі підчас неприсутности його (Чичеріна) вказівок Сталіна.

Тепер Чичерін розпочав горячкові заходи в справі порозуміння з Японією і навязання взаємин з Чан-Кай-Шеком. А що син побідного китайського ґенерала в Москві на студіях, Чічерін надіється при його помочі наладнати вносини з старим Чан-Кай-Шеком. З доручення Чичеріна вирішено відкликати з Китаю двох представників дотеперішного напряму політики большевиків в Китаю, тобто Бородіна (дорадника ханькоуського правительства) і ґенерала Ґлента Бліхера, дотеперішнього шефа штабу при південній китайській армії (цей ґенерал є бувшим австрійським полковником, який, дідставшись до російської неволі в 1916 р., зробився большевиком). Оба ці достойники мають тепер обняти поважні становища в червоній армії. Отже в азійській „політиці“ Чичерін йде по лінії плянів Троцького. Те саме діється в богатьох справах у внутрішній політиці большевиків, головно на полі господарському. Тому знатоки відносин в Радянському Союзі передбачують можливість приходу опозиції до влади. Становище опозиції дуже скріпилося після зірвання взаємин з Анґлією. А натиск Анґлії відчувають большевики головно на Україні та на Кавказі. — Дипльоматичний кореспондент анґлійської ґазети „Daily Telegraph“ обговорює можливість упадку большевицького правительства наслідком невдоволення, яке росте в ріжних сторонах Радянського Союзу, а головно на Україні. Йдуть бунти і повстання. А слаба залізнича сіть і те, що большевики можуть покладатися тільки на обмежене число військових відділів, утрудняють боротьбу з повстаннями. — Виключенню Троцького і Зінов'єва з партії спротивилися найвизначніщі большевицькі посли під проводом берлінського посла Крестінського. Німецька преса подає вістку з Москви, що большевики затривожені зростом націоналізму на Україні. До Комінтерну прийшло звідомлення управи комуністичної партії на Україні, що в самій партії утворилося українське націоналістичне опозиційне крило. В цім звідомленню стверджується, що „шовінізм“ панує не тільки між селянами, а й в самому нутрі комуністичної партії, та що метою цього „шовінізму“ є орієнтовання України не в сторону Москви, тільки в сторону капіталістичної Европи.

АМЕРИКАНСЬКИЙ сенатор Бора (демократ) в своїй промові в Чікаґо заявив, що підчас недалеких виборів президента необхідно поставити кандидатуру Куліджа, хоча демократи огірчені на нього за те, що не захотів затвердити закону про державну домопомогу фармерам. Американські ґазети привязують до цеї промови Бора велике значіння. Догадуються, що кандидатура Куліджа на президентуру держави буде виставлена і він напевно перейде. Цікаво, що сенатор Бора ще недавно дуже критично ставився до заграничної політики Куліджа, головно до його становища в питаннях Мексику, Нікараґуї і Радянського Союза. Американські ґазети домагаються острих заходів проти Мексику, де недавно вивласне-

Богдан Лепкий.

У тітки Марти.

*(Уривок з історичної повісти з часів Виговського „Сотниківна“)**

Петрусь допав окульбаченого коня, що за цей час преспокійно пасся на сотниковій леваді і почвалав у свободу до тітки Марти. У неї по вечерам збіралися ті з молодших сотенних старшин, що не хотіли забігати в коршму, хоч звісна річ, що доброго коршма не попсує так само, як злого церква не направить. А всеж таки молодшим треба примір зі старшого брати. А що старший їх, чи там, як вони казали: „наш старий“, себто сотник Тимохвій Осипович Шелест, після смерти своєї покійниці дуже споважнів, на ніякі забави не вчащав і з чаркою обережно поводився, так і ті з його старшин, що хотіли собі в нього доброї слави придбати пильно вважали на себе. І загалом, від коли гетьманувати став Іван Виговський, гуляще життя припинилося, бо як то кажуть, який пастир, таке й стадо, а пастир цей, мабуть і зроду пяним не був, хіба інколи пяного вдавав, тай то не добре.

У тітки Марти на широкому, дубовому ослоні кількох козаків сиділо, любуючися чистою світлицею рушниками, гарно повишиваними, квітками в глечиках поливаних, узористих і запахом шувару, котрим був притрушений весь піл[1]) Самої тітки не було — вона в пекарні, як козаки казали: бублили виплітала. Тіткою Марта лиш Петрусеві приходилася, а для других була „громадською тіткою“ як то кажуть тому, бо „їх мами разом з нею в одній ріці коноплі мочили“.

Козаки перечилися, чи буде знову війна, чи не буде, скінчили суперечку не договорившися до нічого, позакурювали люльки і на хвилину зробилося тихо в світлиці.

„Мовчок; розбив батько горщок“.

Нараз: „грим щастя в хату“ — причвалав Петрусь.

„Вечір добрий, панове товариство!“ — гукнув згинаючися у дверах, щоб не гепнути чолом об одвірок, бо високий був, як хмелева тичка.

„Доброго вечера сотенному осавулові!“ — відповіли йому: як ся маєш, козаче!“

„Маюся, як голий у кропиві!“

„Навчить лихо і з салом коржі їсти“, відповів сотенний писець. „Який же то заяць дорогу вашій милости перебіг?“

„Не заяць, а медвідь. панове“.

„Розуміємо. Це мабуть Кирило Іванович звов до сотниківної халяви смалить“.

„Угадали“.

„Велике діло! Не борони козі ліса. Уподобала дівчина Москаля, так ти другої пошукай. Видно не нашого поля ягода, тай тільки“.

Петрусь вовком подивився на нього.

„Не маєш що так на мене дивитися, як чорт на попа“, — говорив писець. „Я тобі не ворог. Не розумію, як добрий козак, та ще сотенний осавул, може так до якоїсь одної юбки пристраститися, Прилип як до Ганни Пилип. А для мене то в ночі кожда кітка бура“.

„От воду в ступі товчеш. І не будь ти моїм приятелем, так зуби позбіравби“ — сказав Петрусь і рукою махнув.

Але якраз тоді тітка з бубликами і з пляшкою варенухи з пекарні вийшла. Варенуха свіжа, з корінням, пахуча, аж козакам в носі закрутило.

„І Петрусь тут!“ — сказала врадувана тітка, — він її в руку, а вона його в голову поцілувала.

„Якжеж ти маєшся, Петрусю, що на Запорожцевій Гірці чувати?“

„Нічого доброго, тітусю. Сотник ще з полку не вернувся“.

„А Олеся?“

Петрусь спаленів. Вона з легка штовхнула його ліктем.

„Діло не погане, соромитися нема чого. Женилися батьки, женитимуться й діти, а що хтось там тобі в дорогу заходить так це нераз буває. На Бога поклидайся, Бог більше має, як роздав. От випийте по чарці“.

Козаки схопилися з місць. „За ваше здоровля, тітусю!“

„І за ваше і за Олесине“, — додала тітка Марта, вручаючи чарку Петрусеві. „Олеся, хоч велика пустунка, та не зрадлива. В покійну свою матір вдалася. Тая теж жартами та смішками так вміла свого чоловіка причарувати, що він донині на другу не гляне. Олеся за Москалем не побіжить“.

„Це вона мені сама казала“.

„Чогож ти тоді дуєшся, як лопух на жарі?“

„Боюся, щоб не звіялася війна. Хоч часи, ніби то спокійні, так у хмарах гуготить. Сотника чого то раз-у-раз до полку кличуть, може він і до гетьмана їздив, бо за довго бариться“.

„А бож то ми, синоньку, десять літ війни не пережили? Богато лиха зазнали, ой богато! А всеж таки Бог милував і не оден до своєї дівчини вернув, хоч і ясир Татари брали і пани вивозили наших красавиць. Суджене нерозгуджене. Так воно і з тобою буде“.

„Давби це Бог, тітусю, щоб ваше слово та Богові в ухо“ — і поцілував тітку в руку.

А козаки теж потішали його, як котрий знав. „Постоїмо за тобою, Петрусю, не бійся! Як треба буде, то гуртом до нашого старого підемо і поклонимося йому в пояс, щей за коліна обхопимо, щоб нашому товаришові кривди не робив. Старий хоч хмурий, але мягкосердний, а Олеся в нього одиначка. За кого схоче, за того й піде“.

„А як що за Кирилом Івановичем сам воєвода руку потягне?“

„За коротка, щоб до Запорожцевої Гірки досягнула. Врубаємо“.

„І мені щось так здається, що Москалям не вікувати між нами“.

„Досить пявки нассалися крови, пора відірвати“.

„Ой що нассалися крови, то нассалися. Досить зле перед старим Хмелем бувало, а тепер ще гірше зробилося. Все якісь податки плати“ нарікала тітка Марта, — „тай плати. Та ще то, бачите, наш сотник як може, так своїх людий обороняє, а полковник теж до себе не богато горне, але що то по других полках буває, нехай Бог криє! Таж там по два три золоті з душі деруть“.

„Теперішний гетьман“, — доповів писець, — „Москви не любить“.

„А Юрась — питали його.

„Він в академії вчиться. Кажуть, не далеко яблуко від яблуні паде а диви, як відкотився“.

„Ой що відкотився, то правда. Ніраз у свого покійного батька не вдався, ні тілом, ані духом“.

„Тілом він слабий, як його покійниця мати. А духа, де мав набратися? Батько поза домом бував, а мачуха розніжила і розвезла його. Дуже його любила“.

„Можна подумати, що в його серці діялося, як вона на воротях повисла. Що він до свого брата чув, котрий таким окаянним учинком заплямив свої руки“.

„Тому й помер несподіваною смертю“.

„Бідний хлопчисько цей Юрась“, — закінчила зітхаючи тітка. „А наша Україна ще біднійша. За всіх терпить. Гей Боже, Боже, який то рай у нас бувби колиб не та війна, не цей розор.[1]) Тисячі церков попалили, тисячі міст і сіл, якби язиком злизав, куди не глянь лиш димарі торчать, людські кістки біліють і сироти, як бездомні собаки снуються. Кара Господня за гріхи наші і за батьків наших, тай тільки“!

„За наші гріхи наїзджають Ляхи“!

„А ви гадаете, що Москва краща?“

„Гарне пірря на вудвуді, тай так смердить. Оттак і Москаль. Поки здалеку, то добре. Грішми сипле, соболями обдаровує, а пусти його в хату, так він тобі іншої заспіває. Москва навіть старому Хмелеві спокіно вмерти не давала. Він вже й голови зняти не міг, а цар через послів своїх все чогось домагався“.

„Москалеві, хоч уроди, та дай“!

„Так і датижби їм, щоб відхотілося печеного леду“!

Найстарший із товариства, підсотенний, люльку курив, слухав і на вус мотав. Що лиш тоді як другі виговорилися, він почав: „Куди мах, куди мах, а все біду по зубах. Боролися ми з Польщею і вибороли Москву, а як тепер станемо боротися з Москвою, то що таке виборемо, панове?“

„Україну!“ — відповів Петрусь і очі йому засвітилися.

*) Друкується і небаром вийде у виданню „Червоної Калини“.

[1]) піл — долівка, підлога.

[1]) розор — руїна.

но „Трансконтинентальну Нафтову Компанію“ (велике американське підприємство), і остерігають Мексиканців перед вибором на президента держави Ореґона, який є ворожо настроєний до Зєдинених Держав. Виступ Бора ще й тим цікавий, що він ще недавно був за визнанням большевиків. Тепер, видно, погоджується з Кулiджем, який є непримиримим ворогом большевиків і противиться яким небудь взаєминам з ними.

В АНҐЛІЇ виборче право кривдить жінок. Коли мущина має повні політичні права в 21-ому році життя, жінка ці права дістає щойно з 30 тим роком життя. А головний нерозум лежить в цій несправедливости ось в чому: Пасивне виборче право прислугує анґлійській жінці в 24 ому році життя, значить, 24 літна жінка може вибирати між партіями, щоби віддати голос за одною з них, але вибраною послом може бути щойно скінчивши 30 літ, (а мущина 21 літ!) Крім цього зовсім не мають виборчих прав жінки зарібниці, що не мають власного мешкання, і служниці. Тепер ця несправедливість має бути усунена. Президент міністрів Болдуін, який перед останніми виборами зобовязався зрівнати виборчі права жінок і мущин, хоче своє зобовязання перевести в життя. Якщо це станеться, так в Анґлії збільшиться число виборців на пять мільонів, тобто на понад 25%.

ФРАНЦУСЬКИЙ парлямент ухвалив законопроєкт, на основі якого жінки будуть обовязані до військових чинитьб підчас війни. Цей законопроєкт має ще перейти через сенат. Якщо його сенат затвердить, так кожна жінка, молода чи стара, мусітиме підчас війни виконувати відповідну службу по думці мобілізаційного приказу. Цей законпроєкт викликав у Франції велику бурю. Бо жінка у Франції не має ще виборчого права, отже не має ніякого впливу, щоби перешкодити війні, але мусітиме відбувати службу підчас війни. Може цей крок парляменту спонукає французьких жінок до острішої боротьби за свої громадянські права. На основі нового закону про військову службу, ухваленого французьким парляментом час військової служби усталений на 28 літ, а то: один рік в чинній армії, протягом дальших трох років кожний обовязаний до військової служби громадянин має бути готовий на кожний заклик військових властей, а опісля через 16 літ належить до служби в резерві першій, а останніх 8 літ в резерві другій. Ухвалено зменшити стан армії з 702 303 на 509.000 жовнірів. Французький парлямент радить тепер надзміною виборчої ординації. Наради бувають місцями дуже горячі. Оноді відбувалося засідання через цілу ніч і було дуже бурливе. Цікаво, що французькі соціялісти і радикали виступають проти пропорціональних виборів, хочуть, щоби голосовано на особи а не на листи. За пропорціональністю (за повною, бо досі була у Франції тільки частинна) побиваються крайна правиця і крайна лівиця. Чому-ж це так? Бож головно для соціялістів пропорціональність була одним з канонів демократизму. Роблять це вони тільки тому, що сподіються зловити таким чином більше мандатів. А перед цею метою йдуть в кут всі засади.. Тому соціялісти є теж проти надання виборчих прав жінкам. Так само радикали. Бояться, щоби жінки не скріпили партій, що не відносяться ворожо до церкви. Таке то воно: слово говориться, а діло робиться. На вічах роздирають собі писки, балакаючи про рівність але коли рівність зле відібється на партії, пакують її вкут..,— В Сирії повстанці зложили оружжя під умовою, що Сирія буде зєдинена і буде проголошена амнестія. Французьке правительство згодилося на це, з тим застереженням, що амнестія не обійме вожда повстанців султана Ель-Атраша та його найблизчих співробітників.

В НІМЕЧЧИНІ день 11, серпня мається святкувати як державне свято. В цім дни ухвалено в 1919 р. у Ваймарі нову конституцію Німеччини як републики. Слід зазначити, що републиканські настрої серед німецької суспільности найсильніщі в тих краях, що де війни були підпорою монархії — в Прусії і в Меклембурзі. В Прусії на чолі краєвого правительства стоїть соціяліст. В пруськім соймі йдуть разом католицькі центровці з соціялістами. Знову ж у всенімецькому парляменті католицькі центровці йдуть разом з націоналістами, а їхній чоловік — Маркс стоїть на чолі правительства (його заступником є націоналіст Герґт). В південних німецьких краях, де перед війною сильні були впливи ліберальних і лівих партій, тепер настрої пересунулися на право.

В РУМУНІЇ відбулися вибори до парляменту, тобто чергова румунська комедія. Бо там все побіджує той, що має владу. Так і тепер: влада в руках братів Братіяну — герштів ліберальної партії і вони „здобули“ у виборах 328 мандатів. Опозиційна селянська партія здобула 46 мандатів, а бльок національних меншостей 13 мандатів. Найцікавіше, що ґен. Авереску, попередник Йонеля Братіяну на становищі премієра й сам провалився і ціла його партія. Рік тому з чимсь він переводив вибори і мав подавляючу більшість в попередньому парляменті. Терор і шахраство підчас виборів в Румунії — це відома річ.

В ЮГОСЛАВІЇ йде завзятуща виборча аґітація. У Валієво 3 липня прийшло до сутичок між двома ґрупами радикальної партії, яка — як відомо — розбилася тепер на три ґрупи. Пішли врух револьвери. Вислід боротьби: двох людей вбитих, 80 ранених.

ІТАЛІЙСЬКЕ правительство оповістило доповнення до виборчого закону. На основі цього закону державні і всі инші урядовці, які дістають пенсію з державного скарбу або від громадських установ, не матимуть права голосувати, хиба що три місяці перед виборами зречуться посади або візьмуть відпустку. Для цілої низки урядовців є допущені виїмки: для послів, університетських професорів вищих офіцерів армії, фльоти і воздушної плавби та для низчих офіцерів, що мають золоту медалю за хоробрість. — На італійсько-французькому пограниччю в Сабавдії італійська гірська артилерія устроїла собі вправи в острім стрілянню. Підчас цих вправ нарушено французько-італійський договір з 1861 р. в справі вирізнання границі. В кількох французьких селах зявилися італійсько офіцери і в грубій формі візвали мешканців покинути хати, бо артилерія буде стріляти. І люде мусіли втікати в гори разом з худобою. Артилерія знищила поля і доми. Начальники громад висилали протести до влади, одначе це не помогло, вправи за тиждень ще раз повторилися. В Парижі ця поведінка італійських військових властей викликала обурення.

БЕЛЬҐІЙСЬКЕ правительство поставило внесок в парляменті, щоби королівську лісту (пенсію на удержання двора) підвисшити з 3,100.000 франків на 9,500.000 фр. Соціялісти, зазначивши своє принципове (засадниче) домагання републики, заявили, що будуть голосувати за підвисшенням цивільної лісти з огляду на великі заслуги бельґійської корони, а з окрема короля Альберта. Часть соціялістів здержалася від голосування. Внесок принято (проти голосували комуністи).

В КИТАЮ погром Чанґ Тсо-Ліна і перехід „християнського ґенерала Фенґа на сторону Чан-Кай-Шека витворили нове положення. Чан-Кай-Шек є тепер там найбільшою силою. „Daily Mail“ (анґлійський денник) подає з Пекіну: „Не сила зрозуміти те, що діється в Шантунґу. Торговля занепала, бо валюта спала на 20%. Банки замкнені, склепи обовязані приймати гроші, випущені воєнними властями. Поведення Чан-Тсо Ліна нагадує становище розбитого ґенерала. Його давні европейські приятелі заявляють, що гордого колись диктатора годі пізнати. У нього підірвані нерви. Нікому з поміж своїх приятелів не вірить, навіть своїй сторожі ні. Влада над армією виривається йому з рук. Слотиста пора мабуть перерве на кілька неділь всі воєнні рухи“.

А в Ханькоу йдуть приготовання, щоби забезпечитися перед наступом ґен. Фенґа з півночі і Чан-Кай Шека зі сходу. Большевицький ґенерал Ґален, (про нього мова в рубриці „Большевики“) іменований командантом армії, яка має боронити Ханькоу. Він заявив, що на випадок упадку міста не лишить в ньому каменя на камени.

В ЯПОНСЬКИЙ столиці, в Токіо, відбулася конференція всіх японських ґенеральних конзулів, що урядують в Китаю. Урядове звідомлення з тої конференції говорить про потребу замкнути Манджурію і відмежувати її від запального китайського огнища. Про уступки в користь Китаю в звідомленню не згадується. Розуміється, керманичі японської політики не думають про уступки національному Китаєви, їм залежить на розбудові і змiцненю займанщицької японської політики. Тому вони готові навіть на співпрацю з большевиками. І справу такої співпраці обговорювано на токійській конференції. Японія застерігає собі вільну на манджурськім ґрунті. На конференції з натиском підношено окремішність японських інтересів в Манджурії та обговорювано способи господарського опанування Монголії і північного Китаю. Ухвали конференції викликали в Японії поважну опозицію. Ліберальні ґазети добачують в цих ухвалах побіду впливів капіталізму і мілітаризму. Безсумнівним є, що японські великі фінансісти заінтересовані поступами японської кольонізаційної праці в Манджурії і Монґолії. А їх підпирають військові кола. Одначе поширення японських впливів в північному Китаю можливе тільки при збереженню пануючої там тепер анархії. Сильний і здоровий Китай не лежить в інтересі Японії. Ухвали токійської конференції викликали велике враження в Анґлії. Одначе, як доходять вісти, зі спроби японсько-большевицького зближення нічого не вийшло.

ТУРЕЦЬКИЙ президент держави Кемаль Паша вперше від часів перевороту відвідав Константинополь. На свято привитання не запрошено представників чужих держав, що сидять в Константинополі, на знак, що не Константинополь, а Анґора є тепер столицею держави. Населення колишньої столиці витало національного героя і великого реформатора дуже урочисто. В промові, яку виголосив Кемаль Паша при своїй зустрічі з населенням Константинополя, порівнав він теперішне положення Туреччини з тим, що було 8 літ тому назад. Згадав переведені реформи, заявив, що богато осягнено, а ще більше треба зробити для повної обнови Туреччини. Кемаль Паша вибирається в подорож по Европі. Найперше має загостити до Юґославії, з якою хоче заключити союз.

В ПОРТУҐАЛІЇ, як подають тамошні ґазети, заносилося на нову революцію. Підготував її революційний комітет, який сидить в Парижі. Головою цего комітету Альфонс Коста. В склад комітету входять люде, що підготовляли вибух останньої революції, яку правительство криваво здавило. Зговір відкрито і в звязку з цим арештовано 13 визначних португальських діячів.

ВСЯЧИНА

Вітос скликав оноді конґрес своєї партії, цим разом до Познання. Чому не в Західній Галичині яка до недавна була його фортецою? Побоявся сердега, бо тут земля горить під ним. Тому перенісся з конґресом до вшехпольської твердині, до Познання. Дарма, що ще недавно набрав там від вшехпольських громих по пиці. Тепер він злигався з вшехпольською братією, зробався їхнім підсусідком. І вона славить його „водзем народового хлопства“.

Яке їхало, таке здибало... Вшехпольська преса вдарила в дзвін на трівогу перед „Лугами“ і „Соколами“ і ось в слід за цим правительство „моральної санації“ на днях закрило „Луги“ і ті, що стояли під кермою дра Дашкевича, і радикальні. У чільних провідників лугової орґанізації переведено ревізії. Розуміється, нічого не найдено. „Санатори“ зробили те, на що не поважилася вшехпольсько-пястівська мафія, коли була при владі. Яка причина розвязання „Лугів“, влада не подала.

Берлін. В половині червня ц. р. перебрався Український Науковий Інститут до своєї домівки на Französischestr. 28. Berlin, W. 56. Досі перебував він від дня свойого заснування в мурах Берлінського Університету. Брак своїх власних убікацій гальмував частинно працю. Професори могли викладати, вести семінарі і читати реферати для ширшої, як німецької так й української публики лиш в тих годинах, коли салі университету були вільні і стояли до їхньої диспозиції. — З днем переходу Інституту до своєї домівки, вся праця при Інституті прибирає инший напрям. Інститут розпоряджає великою викладовою салею, яка може помістити 80—100 людей, робітнею для директора, робітнею для професорів, великою кімнатою для канцелярії, де рівнож приміщено бібліотеку Інституту і столи для студентів, та мешкальною кімнатою для секретаря. Студенти не будуть потребували тратити часи на розшукування їм потрібних книжок по ріжних бібліотеках, але маючи все під рукою будуть могли під постійним доглядом професорів своє знання поглиблювати. Інститут старається вивінувати свою бібліотеку як найскорше і як найбогатше, спеціяльно, щоб українiка була по змозі комплетно заступлені. Також і в приміщенню студенства зайшла зміна. Завдяки старанням голови „Допомогового Товариства Українським Біженцям в Берліні“ Пані Гетьманової О. Скоропадської, відкрито дня 26. VI. 1627 року Студентський Дім в Адлерсгофі біля Берліна для стипендіянтів берлінського Українського Наукового Інституту. Студентський Дім складається з 13 мешкальних кімнат, з того 5 по одному, а 8 з двома ліжками, салі викладової, яка може помістити від 120 — 150 людей, з електричною кухнею, купальнею. Обстановка цілого дому, а спеціяльно мешкальних кімнат є цілком нова і дуже зручна. Заслугу, що відкриття Студентського Дому відбулося ще біжучого академічного року треба приписати ґенералові Ґренеру, голові Кураторії Інституту. Також його старанням завдячує те, що доволі ґрунтовні адоптаційні праці переведено в пересічно коротким часі і що саме, кращу обстанову придбано для Студентського Дому. — П. В.

„Давби це Бог, та не знаю, чи здолієио. Згоди нема“.

І підсотенний зітхнув, як ковальський мішок. „Не було її і нема! Чорний народ на Виговського нарікає, каже, що він шляхтич і немов до Польщі тягне, що жінка його козачками гордує, що обоє людьми чужої віри обсадилися. А воно так: як що свої не певні, так чужих шукаєш. А невжеж то біля покійного Хмеля чужинців не було“?

„А вжеж, а вжеж“, — притакнули йому — „самої польської шляхти скільки, а Німців, про Татар і не згадаючи“!

„Отож і бачите. Як огонь гасиш, то не питаш, з якої криниці вода, — гасиш! Колиб теперішний наш гетьман Україну закріпив за собою, то й чужинці ті своїми поробилисяб“.

„І певно. Риба шукає, де глибше, а чоловік де краще“.

„Колиб у нас краще було, то кому захочувалосяб чужого, а вже ніяк повірити не можу, щоб гетьман, рейментарем своєї держави бувши, чужому панові піддався“.

„І старий Хмель не з доброї волі Москалям підчинився“.

„А вжеж що не з доброї. Обскочили його вороги, як собаки звіра, а до того смерть стала до очий заглядати, так і мусів. Але кажіть ви це нашому чорнякові, коли він так на політиці розуміється, як я на марцепані“.

Тітка Марта головою похитувала, журилася. Сама, хоч козачка і з бідних, але серце до простого народу мала.

„Як же то — почала — простому народові політики набратися, коли йому й жити не дають. На його голову як не ллє, так капає. Пригадайте собі, як то чернь за Богданом лавою пішла. Скільки хлопів вигибло в його полках, скільки жінок і дітий вирізали, або в ясир пігнали і яка їм дяка за це? Богдав про старшин своїх і про козацтво подбав, а що такого доброго для черні зробив“?

„Перше для старшин, а тоді й на низи черга прийшлаби“.

„Чекай псе, аж кобила здохне, терпцю народові не ставало“.

„Отож то й є цей терпець. Терпен, спасен, а ми хотіліб відразу в небо вскочити тай ще й віримо попам, котрі тим небом торгують“.

„Попи богато завинили“, — почулося кругом. „За ними більше гріху, як за малотяменним народом“.

Тітка хотіла боронити попів, бо побожна була. Але її Петрусь перечив. „Віра собою, а попи собою“, — казав. — „Наші попи на імя гетьмана моляться у церкві, а поза церквою нишком-тишком додоноси на нього шлють“.

„Так, так. В церкві піп, а в хаті донощик. Таж це не Божі слуги, а прислужники царські, його аґенти й челятори“.[1])

„Правда твоя. Ще черці не так, але біле духовенство, — з тим велика біда“.

[1]) делятор — донощик.

„Черці зі старшинами тримають, бо гетьман і старшини монастирі фундують і содержують їх, але городові й сільські попи, так ті ніби собаки з виваленими язиками до Москалів біжать“.

„Маловчені і худоумді“.

„Нехарактерні!“ — додав сотенний канцелярист і зі злости ногою стукнув. „Я про це мігби вам щось сказати, бо в канцелярії не одно читав, про що люди і не знають, але не хочу празника святого обиджати“.

„За покійного гетьмана того не було“.

„Бо покійний гетьман то була сила! Його ще й на смертельній постелі боялися. Нікому не простив, залізною рукою всіх за чуб тримав“.

„То була сила“!

„То була сила“!

І понад ними майнула велика, грізна тінь, аж мороз поза шкуру пішов. І голови козацькі в низ похилилися, волося дубом стало, ніби їх чуби вітер буйний мервив, дарма, що на дворі ніч стояла така погідна і ясна, що голки можна було збірати.

„А гадаєте — почав по хвилі підсотенний, — що Запорожці і проти старого Хмеля не бунтувалися. Винесли його на своїх плечах у верх, а тоді давай кидати в діл. Бо така то вже у нас бачите вдача, що не любимо, щоби нам хто понад голову виріс. Запорожці хотіли й старого гетьмана скидати, так він не дався“.

„А ніби то Виговський Пушкареві доброго часу не дав“?

„Так, але Запоріжжа все таки не уговкав і Лівобережжа дальше кипать. Бог вість, як воно скінчиться. Попи бунтуються, Москва грішми сипле, між старшинами єдности не має, булава не одного манить, безталанний ми народ, панове“.

Тітка Марта сльози з очий утирала.

„Не плачте, тітусю, якось воно буде“.

„І плакати не жаль, як є за чим“.

„Тітка Марта про запас плачуть“.

„Плач то жіноча річ“.

„Як же не плакати, дітоньки, дивлячись на таке безголовя і на такий діявольський розор. Може мої сльози в милосерного Бога заважуть що. Але гадаю собі, що й теперішний гетьман не без вини. Стару гетьманшу за мало він шанує. А до неї і королева листи писала і бувало таке, що вона замість гетьмана письма підписувала, а тепер, у гетьманському палацу, мов на ласці сидить. А цей палац покійний гетьман будував і хто його зна чий він, цей палац, родини, чи булави. І скарб гетьманський Виговський розкопав, міліон талярів кажуть вибрав“.

„Не для себе вибрав, а на військо, на оборону України“, — перебив її котрийсь.

„Може воно й так, як ви кажете, — відповіла, — а всеж таки требаби родину покійника і його волю краще шанувати“.

„І Виговський до родини належить“.

„Але не те, що жінка й діти. А паня Виговська, кажіть, що хочете, таки за велика паня. Мабуть у короні ходить, не бачила я її, тай не знаю“.

„Князівна і хотілаби, щоб у нас по князівському було“.

„А хібаж то в нас у давнину князі не сиділи і люди якось жили. І Київ не хто другий збудував, а князі. Велика мені річ, колиб Виговський князем зробився, як у других державах є, щоби нас тільки з під Москви визволив“, — відізвався Петрусь.

„Своєю головою, а нашими руками може нас визволити, — иншого способу нема“, — твердив підсотенний. „І гетьман мабуть то з такою гадкою носиться, всі признаки вказують на те. Але якже нам на Москалів стати, коли в нас син на батька стає, полковник на гетьмана, сотник на полковника, тю! Згоди в нас, панове, треба, згоди“!

І замовкли. Тітка Марта принесла ще оден глечик варенухи і припрошувала козаків: „Випиймо, панове товариство, за тую згоду, щоб вона в нас пишним цвітом процвіла і щоб від того цвіту по всій Україні запахло, як отсе наші хати нині зеленими святками пахнуть“!

„За згоду“!

„За згоду, панове“!

„За згоду, за вірну службу нашому гетьманові і Україні“!

Вихилили чарки до дна.

Нараз Петрусь рукою махнув: „тс-с“!

Повернулися до вікон і наслухували.

„Греблею копита дудонять“.

„Чи не сотник вертає“?

„Мабуть він“.

„Ходімже скорійш на зустріч“.

„Ходім“!

Розпращалися з тіткою Мартою і побігли.

— — — — — — — — —

Тітка Марта довго стояла на воротах і жалісним оком дивилася на шлях, котрим почвалали козаки.

„Який народ! Від дівчини почали, а куди зайшли! Як стали про Україну балакать, так Петрусь і про свою Олесю забув. І не оден про свою забуде, як сурма засурмить. Полетить вітром і лишить тебе самою, як мій мене лишив. Навіть не знатимеш, де і коли він голову поклав. І будеш ти гадкою богатіти, дивлячись на таких, як отсі. Йдіть, йдіть, мої діти, куди вас доля кличе“

У вишневих садках листки шелестіли, заглушуючи смішки і зітхання.

„Десять літ війни, а злидні щастя не вбили. І вишні цвітуть і молодь кохається, невмируща сила твоя, моя ти земле рідна“!

Слізними очима гляділа на зорішливе небо.

Памятайте про „Рідну Школу“.

НОВИНКИ.

Теля спричинило смерть. В Поляні коло Щирця теля Петра Собчишина залізло в жито Вищина. Теща Вищина Анна Голуб хотіла вигнати теля. Та воно не давалося і вдарило Голубову так нещасливо, що її треба було відвезти до шпиталю, де вкоротці померла

Століття гармонійки. На днях минуло сто літ, як вбогий швець — Християн Меснер з села Фроссінґен в північній Чехії запродукував перед „ґенераліцією і духовенством“ свій винахід. Була це устна гармонійка. Винахідник заграв перед зібраними кілька побожних пісень і за це дістав від них 10 дукатів в золоті. Ця квота дала йому змогу розпочати фабрикацію гармонійок. Одначе інтерес не йшов й швець помер в нужді. Щойно по його смерти найшлися підприємці, що розповсюднили його винахід по світі і зробили на ньому маєтки.

Звір в людськім тілі. В Лодзі робітник Цесляк посперичався з жінкою і кинувся на неї з сокирою. В обороні мами стала семилітна донечка. Завдяки їй Цеслякова вирвалася з рук варіята і втікла. Що робить озвірілий Цесляк? Хапає донечку і товче нею так довго до стіни, доки дитина не сконала. Божевільного вбийника арештовано.

9-літний герой. Підчас пожару камениці в Брукселі, столиці Бельґії, 9-літний хлопчик довідався, що в помешканню, в якому вибух пожар, залишилася маленька дитина Хлопчик скочив в огонь і виніс немовля, обтуливши його в подушку. Сам дуже попарився. Тепер він лежить в шпиталю, де його відвідав президент міністрів і багато инших представників влади. Тому що молоденький герой є сином убогих батьків, вирішено дати його до шкіл на кошт держави.

Небезпечний гість. В місті Aston Manor в Анґлії вирвався з звіринця лев і пішов собі „на прохід“ по місті. Зразу люде зникли з вулиць, позамикано двері домів, вікна крамниці. По кількох годинах лев війшов до отвореного костела, де його зловлено, закинувши на нього сильну сітку з шнурів.

Бульба. Два роки тому минуло 350 літ від хвилі, коли в перше появилася в Европі бульба. Привезено її з Америки. До розповсюдення бульби причинився анґлійський мандрівник, лицар і моряк — Драк, який в Льондоні виголосив виклад про хосенність бульби. Одначе управа бульби розповсюднилася в Европі щойоно в 17. віці, тобто кількадесять літ після першої появи на европейському суходолі. Знаємо, як велике значіння бульби в господарці. Для біднішого населення це є головна пожива. Крім того з бульби виробляється крохмаль, спирт і т. д. Цікаво, скільки корців бульби припадає на особу в ріжних державах. Обчислюють, що в Польщі в 1925 р. припадало на кожну особу 40 корців, в Німеччині 6 корців, в Чехословаччині 5, у Франції та Голяндії 4, в Бельґії 3, на Угорщині, в Швеції і Данії $2^1/_2$, в Австрії і Норвеґії 2, в Америці та Анґлії 1 корець. З цього бачимо, що в Польщі продукується бульби найбільше. А це тому, що тут бульба головною поживою села. І ще що бачимо: чим вище стоїть культурно дана країна, тим менше бульби управляє, бо нема на неї попиту, бо населення краще віджвляється (бульба мало поживна).

„Реєстрація“ (спис) царських рублів, марок і корон. Як довідуємося, в деяких повітах вертяться мантії, які нібито записують паперові царські рублі, німецькі марки і австрійські корони. І за це, очевидно, беруть заплату, одначе в золотих. Нехай ніхто не дасться обдурити! Якщо появиться такий панок і записує рублі, марки чи корони, мовляв — з того щось буде, так такому панкови за його „труд“ треба й платити тимиж паперовими рублями, марками чи коронами. Коли „щось з того буде“, коли вони мають вартість, так повинен вдоволитися такою заплатою.

Градова буря в Семигороді спричинила шкоди на 100 міліонів лей. Знищені засіви, з богатьох домів позривані даки. Є теж жертви в людях.

Автоматичний кріс. Німецький інженер Герман Пліт винайшов автоматичний кріс, що стріляє при помочі згущеного воздуху без найменшого гуку. Цей кріс викидає при одноразовому наладованню 25 куль. В часі проб в прияві старшин райхсвери кулі того нового кріса перебивали двоміліметрову сталеву бляху на віддаль двох кільометрів, Німецький штаб набув цей винахід і держить його в тайні.

Вертаючи з ярмарку... З початком листопада в селі Хоромному-Затоновському (на Радянській Україні) був ярмарок. Зібралося богато людей з околичних сіл. Як звичайно на ярмарці. А в хаті Горбецького Василя того дня зібралося товариство: Отрошенко Тодос, Рябченко Трохим, Горбецький Панас та сам Василь. І врадили: — ярмарок не щодня буває.. Шкода час гаяти. На шлях вийдемо, а кого стрінемо, так стій! Іхоч на ярмарці не були, а з ярмарковим до дому повернемо...

Таке врадили і пішли на шлях. Отрощенко з крісом, а Горбецький з сокирою. Пішли в напрямку села Кошівки.

Перші надїхали паришівські селяне. Підійшов Отрощенко й розмову завів: Ну, що на ярмарці купили? Щось у вас на возі порожно. Мабуть на ціні не зійшлися, то гроші назад везете?

Але то їхали незаможні й нічого на ярмарці не купили не тому, що на ціні не зійшлися, а тому, що не цінували, бо грошей не мали. Покинув їх Отрощенко, відійшов і свиснув. Надбігло товариство. — Ну що? — Голота, не варто й зачіпати. І пішли в сторону села Хоромного. Йдуть. Ось глянь, віз в болоті застряг. Чорнобильські крамарі з воза позлазили, але віз ані руш. Через кілька хвилин один з крамарів — Городецький Янкель скрикнув і що сили став втікати. А два другі — Шепельський Арон та Бабич так довго коло воза поралися, доки кріса Отрощенка не побачили. Відвели їх бандити на бік і вбили. А віз та покупки — шапки, хустки то що собі забрали. Та не довго раділи. На днях станули всі чотири бандити перед судом. Отрощенка і Горбецького Панаса засуджено на розстріл і конфіскату майна, Горбецького Василя на 10 літ тюрми, а Рябченка на три роки тюрми.

Смерть останнього монарха в Америці. Шістьдесять літ тому кріваво скінчилася остання спроба установити в північній Америці монархію, скінчилася розстрілом останнього монарха в Америці. Маємо на думці цісаря Мексику, Максиміліяна. Був він рідним братом австрійського цісаря Франца Йосифа І. Можна сказати, що той брат післав Максиміліяна на мексиканський престол і за тим на смерть. В Мексику в той час починався той революційний рух, що після довшої перерви під диктатурою Діяза — щойно недавно покінчився побідою революції. Мексиканська, чи краще еспанська шляхта, що залишилася там після еспанської держави, загрожена соціяльним характером революції, звернулася була тоді до пануючих дворів у Відні і в Парижі (тут тоді панував Наполеон III), щоби помогли їй привернути порядок і авторітет. Звідсіль і дістала вона Максиміліяна на цісаря Мексику. Але ні його приїзд, ні урочиста коронація в 1864 році ні трохи не заспокоїли розбурханої країни. Навпаки, Мексиканців роздратувало вже те саме, що Максиміліяна привезло і посадило на престол австрійське та французьке військо. Після декілька невдачних спроб помиритися з населенням, Максиміліян видав декрет, щоби всіх прихильників республиканського президента Хуареза розстрілювати як бандитів. Вибух відкритий бунт, в ночі 14. травня 1887 р. Максиміліяна арештовано, засуджено і 19. червня того року останнього монарха в північній Америці разом з двома його помічниками розстріляно. Його жінка — Шарльотта на вістку про смерть чоловіка збожеволіла. До останніх днів свойого життя вона вірила, що Максиміліян живе і поверне до неї. Вона недавно померла.

Найбільша борода. З Амеки до Франції виїхав 74-літний є Бельґієць Віктор Превк, який має бороду довгу на два метри і 35 центиметрів.

Землетрус на Рад. Україні і на Криму. Наочний свідок землетрусу пише: Київ навістив землетрус. Около години другої затряслися в своїх підставах всі будинки. Всі річи в кімнаті порушилися, образи поспадали зі стін, шиби вилітали з вікон. Протягом кількох мінут дрожання дому повтарялися. Я саме йшов до стола, щоби сісти до обіду. Ще не вспів сісти, коли всі тарелі порушилися, а я сам захитався і заточився під стіну. Переляканий вибіг я на сходи. Заки зійшов з другого поверха на перший перший землетрус устав. На вулиці змішався в юрбу людей, переляканих не менш від мене. Всі кричали, а ніхто нікого не розумів. Міжтим землетрус повторився. Камінні плити хідників порушилися і обсунулися глибше в землю. Дехто з людей приставав, дехто клався на землю. По кількох хвилинах переляку знову все притихло. Дивкі були ці хвилини. На часок затерлися ріжниці між людьми. Всі були рівні, всі бажали собі спокійного місця, якого одначе не було.

За дві години появилися надзвичайні додатки київських ґазет. Подавали, що через Крим і цілу Україну пересунулася велика хвиля землетрусу. Київ був найдальше на захід висуненим місцем, навіщеним землетрусом. В Києві ранених не було, лише кільканайцять випадків потоптання дітей підчас натовпу втікаючих з переляку людей. Ґазети подають описи наочних свідків, як вода в Дніпрі у вали збилася, нечайно розступившись, так, що було видно дно ріки Найбільший переляк був на ланцуховім мості; прохожі думали, що міст валиться. Як подають до Києва з Криму, на Кримі дуже сильно відчуто порушення поверхні землі, а це порушення відбулося в супроводі громів і шуму. В Севастополі завалилося кілька будинків. Великі втрати спричинив землетрус в численсих надморських купелевих містах на Кримі. Знищеною має бути м.и. Ялта. Найбільше постраждало побережже між Теодозією і Ялтою. Там завалилися надморські скали. М. и. завалилася скала „Чортів палець“, засипуючи підміські оселі, та гора „Монах“, засипуючи винниці і сади овочеві. В Ялті є найбільша скількість забитих і ранених. Кілька гірських осель і літниск під Ялтою є зрівнані з землею. Хвиля землетрусу перейшла з Криму на Україну і обняла великим луком простір через Дніпровськ, Харків, Запорожже, Київ, Одесу. На лівім боці Дніпра майже у всіх селах хати нарушені. Повипадали вікна і двері.

Найбільше скористали з катастрофи вязні. Коли зарисувалися тюремні будинки, вони втікали, ніхто їх не здержував. „Красний Крим“ подає, що підчас землетрусу відбувалася в Ялті велика розправа проти повстанців. Суд мав їх засудити на смерть. Саме підчас розправи наступає землетрус, валиться повала, повстає шалена паніка, а обжаловані (між ними 17 бувших офіцерів, хапають суддів і прокуратора, викидають їх з другого поверха через вікно на діл, а самі втікають. Вчені кажуть, що причиною землетрусу було те, що дно Чорного Моря запалося, а крім того обсунулися великанські підземні печери на Кримі.

Слід зазначити, що в хвилі загального перестраху і непевности, чи землетрус не повториться ще з більшою силою — люде падали на коліна і молилися до Господа Бога, шукаючи в Нього опіки і захисту. Тоді ніхто з найзагорільших комуністів не вірив у всесильність програми Леніна і „диктатури пролетаріяту“.

Скільки міліонів йде в Польщі з димом. В році 1925 викурено в Польщі тютюну на 372 міліони золотих, а в році 1926 на майже 480 міл. зол. На одного мешканця випадало в 1925 році по 21 зол. 45 грошів, заплачених за тютюн, при чому припадало на голову 2 цигара, 285 готових папіросів і по 425 ґрамів краяного тютюну, разом 636 ґрамів на голову. Цікаво, що майже половина викуреного в Польщі краяного тютюну припадало на найнизчі роди тютюну, махорку. Найбільше курить Варшава (21 зол. 72 гроші на особу), Краків (21 зол. 20 гр.) і Познань (20 зол. 13 гр.). Найменше курить Покуття, Поморя, Волинь, Полісся і Новгородщина (6 зол. 22 гр. до 6 зол. 80 гр. на особу).

Згоріла від іскри з поїзду. В Льондоні стояла собі у вікні покоївка і дивилася на залізний шлях. Саме проїздив поїзд. Впала іскра на целюльойдовий фартушок дівчини і вона протягом кількох хвилин згоріла.

Два міліони долярів за книжку одержав Ліндenберґ, який перелетів Атлянтійський океан з Америки до Европи. Вертаючи кораблем домів, написав він книжку п. з. „Ми“. В сій книжці описав він своє життя і свої лети на літаку. Ціла книжка має 50,000 слів Продав її за міліона долярів, т. є. взяв за кожде слово по 40 долярів. Коли отже за мінуту написав одно речення з 25 слів, то зарбив тисячу долярів. Розуміється, це тому так заплатили за книжку, бо імя Лінденберґа стало дуже славне і книжка розійдеться в десятках міліонів примірників.

Нові книжки.

Автори, бажаючи, щоб їх твори були на цім місци оцінені, мусять прислати два примірники книжки.

Юра Шкрумеляк: **Азлева жертва.** Тривожні дні. Безсонні ночі. Огні на долах. Огні на горах. Накладом „Загальної Книгозбірні“. Коломия 1926.—стор. 127,16°, ціна 1·60 зол.

Симпатична збірка поезій Ю. Шкрумеляка відзначається перш усього ріжноманітністю, багацтвом тем і мотивів. Тут і про любов пишеться і про природу, якої красу, принаду й таємничість старається поет тонко відчути, тут порушує автор і складні філософічні питання й актуальні справи нашої незавидної буденщини, підмічуючи подекуди влучно в легкій сатирі недостачі нашого життя. А понад усе царює поетове бажання служити красі й мистецтву. Взагалі легко зміркувати, що поет бажає блиснути ориґінальністю, дати щось наскрізь нове, хоч важко йому часом справлятись з вирішуванням складних проблєм і хоч у його збірці не все рівноцінне. — Форма поезій (мова й вірш) зовсім добра, значно лучша від форми його перекладів та перерібок. — Книжку видано скромно, але старанно, без похибок. —

Е. Грицак.

Андрей Камінський: **Загадка України і Галичини.** Львів, 1927. стор. 89.16°. — Брошурка А. Камінського справляє дивне враження. Ціль її переконати галицьких Українців, що їх будучність, як взагалі цілої України, лежить виключно в політичній і культурній спільности з Росіянами й Росією. Для цього модерного москвофіла ніщо не має значіння: ані наш культурний розвиток ані визвольні змагання, він усім цим нехтує, Франка висміває, Шевченкові признає ласкаво значіння тільки в минулому. Найбільшу небезпеку для нас бачить у Жидах, а виключне спасення в цараті, в Росії. Деякі арґументи авторові є зовсім наївні, але трапляються подекуди слушні завваги. А все таки фактом є, що своєю теорією „панруської уніфікації“ автор нікого не переконає. Мова брошурки дуже невдатна, багато русизмів і полонізмів. — Е. Грицак.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

Виділ Драматичного Товариства ім. „Лесі Українки“ в Перемишлі складає отсим сердешну подяку артистично-малярській робітні „ВІДРОДЖЕННЯ“ в Перемишлі на руки Високоповажаних і Дорогих наших Братів полк. ПАЛІЯ-НЕЙЛО та М. ПРОСИЦЬКОГО за прегарне, артистичне, безкорисне виконання сценічних декорацій для вистав драм. поеми Лесі Українки „БОЯРИНЯ“. Велике поводження і успіх цеї вистави в днях 20 червня і 7 липня цр. завдячує підписане Товариство в великій мірі чудовим декораціям виконаним в артиститній робітні „ВІДРОДЖЕННЯ“, які моглиб бути прикрасою найбільшої европейської сцени. — Побажатиб тільки, щоби наше Громадянство, а з окрема Духовеньства, Уряди парохіяльні, всілякі комітети церковні і т. д. підперли як найщирійше і всіми силами отцю робітню (в Перемишлі вул. Смольки) бо в цей спосіб сповнять свій національний обовязок і дадуть удержання нашій рідній артистичній робітні, а собі придбають національні скарби і вартости в артистичних працях висше згаданих наших Артистів. Зразок їх праці може кождий бачити на виконаних через Них артистичних малюнках для чотирох вівтарів построюваних в Перемишлі, в часі великої Процесії в свято Божого Тіла. — Єще раз наша подяка Вам Вп. П. Палій-Нейло і Вп. П. Просицький. За Виділ „Драм. Тов. ім. Лесі Українки“ в Перемишлі Др. *Вол. Загайкевич*, голова; *В. Зиблікевич*, секретар.

Конкурс.

Виділ Товарства „Бурса св. О. Николая в Перемишлі“ оголошує конкурс на приняття ґімназіяльних учеників до бурси зглядно „Ґімназийного Інститута“ на шк. р. 1927/28. Місячно за удержання оплата в Інституті 85 зол. На початку року одноразово 30 зол. на інвентар, а в бурсі місячна оплата 60 зол. і на початку року одноразово 25 зол. на інвентар. Бувші вихованки мають поновно внести подання. Залягаючі з оплатою не будуть приняті. Подання з долученою карткою на відповідь належить вносити по конець липня ц. р. до: Управи „Українського Ґімназ. Інститута в Перемишлі“, ул. Баштова ч. 34. На случай приняття Виділ повідомить об цім петента.

Перемишль, дня 5 липня 1927.

Конкурс.

Видід Тов. „Дешева Кухня“ в Перемишлі розписує отсим конкурс на приняття питомців до своеї бурси. Місячна оплата виносить 55 зл. і 15. одноразова на інвентар. На случай подорожіння харчів Виділ застерігає собі підвищення оплати. Подання треба слати до 30. липня 1927 р. на руки проф. Теодора Ґолійчука, ул. Снігурського ч. 10.

Бувший старшина-урядник австрійської і У. Г. А. дволітний вязень Тухолі, непринятий польськими властями до служби, шукає бюрової посади в укр. установах. Посідає 2-літну практику кооперативу і дванайцятьлітну практику бюрову. Ласкаві зголошення до Адм. „Укр. Голосу“ під „Праця“.

Хтоби знав, де є Осип Оробко, котрий служив в 1919 році в Заліщиках при граничній сторожі, потім прилучився до Козаків „Запорожської Січи“, з котрими виїхав з Заліщик до Чорткова в маю 1919 року. Від того часу не давав про себе жадної вістки. Його товариші з „Запорожської Січи“: Свирид Калимендіп, Хведір Кіктенко, Сидір Третяк Іван Шаповал і Гриць Тонколіженко. Хтоби з них жив і взагалі хтоби знав, де він є, живий чи убитий, прошу ласкаво повідомити, на адрес: Михайло Оробко, в Кулаківцях п. Заліщики. Часописи з Великої України прошу о передрук.

Семинаристка з V курсу шукає лекції на селі на цілий рік. Зголошення до Адмін. „Укр. Гол.

За редакцію відповідає Степан Навроцький.

З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.